

การตีความและเทคนิคการบรรเลงบทเพลง เรอเฟลต์ ด็อง โล ของเดอบุสซี INTERPRETATION AND PERFORMANCE TECHNIQUE ON DEBUSSY'S REFLETS DANS L'EAU

ณัฐรุจา ชุติวรรณโสภณ* NATRUJA CHUTIWANSOPON*
ปานใจ จุฬารัตน์** PANJAI CHULAPAN**

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับการตีความและลีลาการบรรเลงบทเพลง เรอเฟลต์ ด็อง โล ซึ่งเป็นผลงานสำหรับเปียโนโดยโคลด เดอบุสซี (ค.ศ.1862-1918) มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจบทเพลงและนำไปพัฒนาทักษะในการบรรเลงบทเพลง เรอเฟลต์ ด็อง โล ให้ไพเราะยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเพื่อนำไปวางแผนการฝึกซ้อมสำหรับการแสดงเดี่ยวเปียโนด้วย บทเพลงนี้ถือเป็นหนึ่งในบทเพลงที่สำคัญและมีชื่อเสียงของเดอบุสซี เนื่องจากมีเทคนิคการประพันธ์ที่ยากและแปลกใหม่ ประกอบไปด้วยทำนองที่ไพเราะสวยงามและมีการเคลื่อนไหวอย่างยืดหยุ่นเหมือนสายน้ำ ผู้วิจัยจึงต้องตีความ ฝึกซ้อม และกำหนดเทคนิคในการบรรเลง เพื่อที่จะสามารถสื่อสารบทเพลงนี้ให้ออกมาสมบูรณ์และตรงกับจุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์เพลงมากที่สุด ผลการวิจัยพบว่าการบรรเลงบทเพลงที่อยู่ในกระแสอิมเพรสชัน (Impressionism) ไม่ได้มีความท้าทายแค่เพียงในแง่ของเทคนิคการบรรเลงเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการตีความและการสื่อสารทางอารมณ์ให้ผู้ชมสามารถจินตนาการถึงภาพเหล่านั้นตามได้ด้วย

คำสำคัญ : การแสดงเดี่ยวเปียโน/ เรอเฟลต์ ด็อง โล/ เดอบุสซี/ ลีลาการบรรเลงเปียโน

---

*นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 6480013635@student.chula.ac.th.

*M.F.A. Student, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, 6480013635@student.chula.ac.th.

**รองศาสตราจารย์ ดร., คณะศิลปกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, panjai.c@chula.ac.th.

**Associate Professor Dr., Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University, panjai.c@chula.ac.th.

Receive 29/5/66, Revise 26/6/66, Accept 29/6/66

Abstract

This research article is about interpretation and performance practice of *Reflets dans l'eau* by Claude Debussy (1862-1918). The research aims to develop a performance skill for more beautiful sound in performance, also for create practice sessions for a piano recital. This piece is considered one of Debussy's most important and famous composition due to difficulties and new compositional techniques. The composition consists of a beautiful melody reflexing water. The researcher therefore has to interpret, practice, and formulate techniques for playing in order to be able to communicate and match the composer's purpose to the most. The results of the research showed the performance of compositions in Impressionism is not only challenging in terms of playing technique but also the interpretation and emotional communication conveyed to the audiences accordingly.

Keywords: Piano Recital/ Reflets dans l'eau/ Debussy/ Performance Practice

บทนำ

Reflets dans l'eau เป็นหนึ่งในเพลงจำนวน 6 บทในบทเพลงชุด *Images* ประพันธ์โดยโคลด เดอบุสซี (Claude Debussy, ค.ศ.1862-1918) ถือเป็นบทเพลงสำหรับเปียโนที่สำคัญและยิ่งใหญ่บทหนึ่ง เดอบุสซีประพันธ์เพลงนี้ในช่วงที่เขาเริ่มค้นพบโทนเสียงและเทคนิคใหม่ ๆ ในการประพันธ์เพลง โดยบทเพลงนี้หมายถึงแสงระยิบระยับที่ตกกระทบสะท้อนผิวน้ำ บรรยายถึงผิวน้ำที่ไม่นิ่ง มีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วซึ่งยากในการตีความและการควบคุมระดับเสียงให้มีความเหมาะสมต่อทำนองและความหมายของเพลง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาบทเพลงอย่างละเอียดและครอบคลุม โดยเริ่มตั้งแต่ศึกษาชีวประวัติของผู้ประพันธ์เพลงเพื่อทำความเข้าใจอิทธิพลทางดนตรีที่มีต่อตัวเขา ศึกษาประวัติความเป็นมาของบทเพลง ทำความเข้าใจเทคนิคการบรรเลง รวมไปถึงวิเคราะห์และตีความการถ่ายทอดบทเพลง ผู้วิจัยมีความสนใจในผลงานชิ้นนี้เนื่องจากชื่นชอบดนตรีในกระแสอิมเพรชัน และผลงานชิ้นนี้สามารถสะท้อนแนวคิดของดนตรีกระแสอิมเพรชันจากทุก ๆ องค์ประกอบของบทเพลงได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาบทเพลงนี้อย่างละเอียด เพื่อนำไปสู่การวางแผนทุกขั้นตอนก่อนการแสดงเดี่ยว และเพื่อให้สามารถถ่ายทอดบทเพลงนี้ออกมาได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติของผู้ประพันธ์เพลงและความเป็นมาของบทเพลง
2. เพื่อนำเสนอการตีความและลีลาการบรรเลงบทเพลง
3. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจวิธีการฝึกซ้อมอย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อถ่ายทอดบทเพลงให้ออกมาไพเราะและตรงตามจุดมุ่งหมายของผู้ประพันธ์เพลงให้มากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและวิเคราะห์บทเพลง
2. ฝึกซ้อมและเรียนรู้วิธีการซ้อมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้มีเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. ประชาสัมพันธ์และจัดการแสดงผลงาน
4. นำเสนอผลงานในรูปแบบบทความวิจัยทางวารสารวิชาการ
5. จัดพิมพ์และนำเสนอเป็นรูปเล่มวิทยานิพนธ์

ผลการวิจัย

จากการศึกษา ตีความและฝึกซ้อม ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลประวัติความเป็นมาของผู้ประพันธ์เพลง ประวัติความเป็นมาของบทเพลง วิธีการบรรเลง รวมถึงวิธีการซ้อมในแต่ละส่วนของบทเพลงเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้อ่านได้ศึกษา สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ชีวประวัติของโคลด เดอบุสซี

โคลด เดอบุสซี คีตกวีชาวฝรั่งเศส ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้บุกเบิกดนตรีกระแสอิมเพรชัน (Impressionism) เดอบุสซีเริ่มแสดงให้เห็นถึงความเป็นเลิศด้านดนตรีตั้งแต่วัยเด็ก เขาเข้าเรียนเปียโนที่ Lavignac's Solfege Class ใน Paris Conservatory ที่ปารีสตั้งแต่อายุ 10 ปี ในปี ค.ศ.1874 เขาได้เริ่มเรียนดนตรีอย่างจริงจังโดยเปลี่ยนจากการ

เรียนเปียโนไปเรียนการประพันธ์เพลงแทน และสำเร็จการศึกษาเมื่ออายุ 22 ปี ต่อมาในปี ค.ศ.1888 เดอบุสซีได้มีโอกาสดินทางไปประเทศเยอรมนีเพื่อฟังดนตรีของริชาร์ด วากเนอร์ (Richard Wagner, ค.ศ.1813-1883) ที่มักใช้โน้ตโครมาติก (Chromatic note) และเสียงกระด้าง (Dissonance) อีกทั้งต้องใช้วงดนตรีขนาดใหญ่ในการบรรเลง ทำให้ผลงานในช่วงแรกของเดอบุสซีได้รับอิทธิพลในแง่ของลักษณะทางดนตรีและแนวคิดทางดนตรีของวากเนอร์ค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตามในเวลาต่อมาเดอบุสซีก็เริ่มพัฒนาแนวคิดในการประพันธ์เพลงที่ต่างออกไปจากวากเนอร์ ผลงานของเดอบุสซีมีบรรยากาศที่อ่อนคลายมากขึ้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักบรรยายถึงความสวยงามของธรรมชาติ แต่อาจกล่าวได้ว่าสิ่งหนึ่งที่เดอบุสซีคิดเหมือนวากเนอร์คือการค้นหาแนวทางการประพันธ์ดนตรีแบบใหม่ เพื่อหลีกเลี่ยงจากดนตรีในระบบอิงก्यूแลเสียง (Tonality) แบบเดิม เดอบุสซีได้กล่าวไว้ว่าโครงสร้างของบทเพลงที่ประกอบด้วยท่อนนำ (Exposition) ท่อนพัฒนา (Development) และท่อนย้อนกลับ (Recapitulation) เป็นความล้าสมัย เขาชอบบทเพลงขนาดสั้นที่มีความยืดหยุ่นของโครงสร้างมากกว่า¹

ปี ค.ศ.1889 ในงานแสดงนิทรรศการนานาชาติที่ปารีส เดอบุสซีมีโอกาสดูฟังการแสดงดนตรีกาเมลัน (Gamelan) วงดนตรีพื้นบ้านของอินโดนีเซีย ทำให้เขาได้รับอิทธิพลจากดนตรีกาเมลันเป็นอย่างมาก และนี่คือจุดเปลี่ยนสำคัญในผลงานของเขาซึ่งสะท้อนให้เห็นได้ในบทเพลงสำหรับเปียโนหลายชิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกใช้บันไดเสียงโฮลทอน (Whole-tone Scale) และบันไดเสียงเพนตาโทนิค (Pentatonic scale) มากกว่าบันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์ รวมทั้งบันไดเสียงประดิษฐ์ (Artificial Scale) เพื่อหลีกเลี่ยงการให้ความสำคัญกับโน้ตนำ (Leading Note) ด้วย นอกจากนี้เดอบุสซียังมีความสนใจในการนำเกรกอเรียนโมด (Gregorian Mode) จากยุคกลาง (Medieval Period, ค.ศ.900-1450) มาเป็นส่วนประกอบในบทเพลงด้วย เขาได้นำส่วนประกอบเหล่านี้มาผสมผสานกับวรรณกรรมและจิตรกรรมที่เขาชื่นชอบ จึงทำให้เสียงดนตรีของเดอบุสซีโดดเด่นด้วยความมีอิสระและเป็นไปอย่างธรรมชาติ ชื่อเพลงของเดอบุสซีมักบอกเล่าถึงภาพที่เขาต้องการจะนำเสนอและมักทำให้ผู้ฟังคาดเดาเรื่องราวของเพลงนั้น ๆ ได้

ผลงานสำหรับเปียโนที่สำคัญ ได้แก่ *Clair de Lune (Moonlight), Pour le piano (Suite for Piano), Estamps for Piano, La mer, Reflets dans l'eau, Preludes for Piano Book 1 และ Book 2* เป็นต้น เนื่องจากเขาเป็นผู้นำในดนตรีกระแสสมัยใหม่ จึงทำให้เขามีอิทธิพลต่อผู้ประพันธ์เพลงในยุคศตวรรษที่ยี่สิบอีกหลายคน เช่น โมริส ราเวล (Maurice Ravel, ค.ศ.1875-1937) เบล่า บาร์ตอก (Béla Bartók, ค.ศ.1881-1945) และอิгор สตราวินสกี (Igor Stravinsky, ค.ศ.1882-1971)

2. ประวัติความเป็นมาของบทเพลง

Reflets dans l'eau เป็นหนึ่งในบทเพลงชุด *Images* ที่มีทั้งหมด 6 เพลง ได้รับการตีพิมพ์แบ่งออกเป็น 2 เล่ม เล่มละ 3 เพลง เล่มแรกถูกตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1905 เล่มที่สองในปี ค.ศ.1907 ทั้งหมดมีความยาวรวมกัน 30 นาที บทเพลงนี้เป็นเพลงแรกใน *Images, Book I* ซึ่งประกอบไปด้วย *Reflets dans l'eau, Hommage à Rameau* และ *Mouvement* บทเพลงนี้ได้ถูกแสดงรอบปฐมทัศน์เมื่อวันที่ 3 มีนาคม ค.ศ.1906 ใน Société-National ผลงานชุดนี้ถือเป็นผลงานในช่วงท้ายของเดอบุสซี แต่งขึ้นขณะที่กำลังแก้ไขอุปรากรเรื่อง *Les Fêtes de Polymnie* ของฌ็อง-ฟิลิป ราโม (Jean-Philippe Rameau ค.ศ.1683-1764) และเขาได้ประพันธ์เพลงอีกบทคือ *Hommage à Rameau* เพื่อแสดงความเคารพต่อราโม ชื่อของบทเพลงทั้งสามบทในเล่มนี้เป็นชื่อที่สื่อความหมายเฉพาะซึ่งยังคงไม่แน่ชัดว่าได้รับแรงบันดาลใจมาจากที่ใด อย่างไรก็ตาม *Reflets dans l'eau* หมายถึงเงสะท้อนที่อยู่นิ่งบนผิวน้ำที่

1. Joseph Machlis and Kristine Forney, *The Enjoyment of Music*. 8th ed. (New York: W.W. Norton & Company, 1999), 334.

เดอบุสซีอาจได้รับแรงบันดาลใจมาจากจินตนาการ บทกวี หรือภาพวาดที่เขาชื่นชอบเป็นพิเศษ

บทเพลงนี้ถือเป็นอีกหนึ่งผลงานที่สำคัญของเดอบุสซี เนื่องจากนำเสนอลักษณะสำคัญของดนตรีฝรั่งเศสในยุคนี้ เช่น การใช้เสียงประสานที่คลุมเครือและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนั้นบทเพลงนี้ยังเป็นตัวอย่งของการค้นพบโทนเสียงใหม่ ๆ ในช่วงนี้ ถึงแม้ว่าในเวลาต่อมาจะมีการพัฒนาเทคนิคและโทนเสียงในลักษณะอื่นต่อไปอีกมากมายก็ตาม

3. ลักษณะบทเพลงและบทวิเคราะห์

บทเพลงนี้เป็นเพลงขนาดสั้นในอัตราร้างหะ Andantino molto² (Tempo rubato)³ ที่สามารถสะท้อนลักษณะสำคัญต่าง ๆ ของดนตรีในกระแสอิมเพรชันได้เป็นอย่างดี เป็นการนำเสนอเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ภาพวาด หรือบทกวีอย่างคลุมเครือและไม่ชัดเจนมากนัก บทเพลงนี้ได้รับแรงบันดาลใจมาจากแสงและน้ำ จึงเต็มไปด้วยเทคนิคที่ทำให้จินตนาการได้ถึงภาพน้ำในลักษณะต่าง ๆ ทั้งสายน้ำ หยดน้ำ คลื่น และฝน เป็นต้น ผู้ประพันธ์เพลงได้สร้างภาพเหล่านี้ขึ้นโดยผ่านความชื่นชอบและรสนิยมอันเป็นเอกลักษณ์ของเขา เช่น การใช้บันไดเสียงเพนตาโทนิค บันไดเสียงโฮลทอน โมด (Mode) การใช้เสียงกระด้างหรือการไม่เกลานัดเพื่อให้เกิดความคลุมเครือของเสียงประสาน การใช้จังหวะขัด (Syncopation) การยืดหยุ่นของจังหวะ ซึ่งจะเห็นได้จากเครื่องหมายห่วงจังหวะที่เกิดขึ้นหลายครั้งในเพลงนี้ รวมถึงองค์ประกอบหลายอย่างในเพลงที่ถูกสร้างขึ้นอย่างอิสระ แม้กระทั่งสังคีตลักษณ์ (Form) ของเพลงนี้ด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสังเกตได้ว่าในบทเพลงนี้มีทำนองหลัก 2 ทำนองเกิดขึ้นสลับกันทำให้สามารถอธิบายได้ว่าบทเพลงนี้อยู่ในสังคีตลักษณ์รอนโด ซึ่งวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์การแบ่งตอนจากสังคีตลักษณ์แบบรอนโด

ตอน	เลขห้อง	อัตราร้างหะ
A (1st theme)	1-15	Andantino molto – Rit.
Transition ⁴	16-23	a Tempo - stringendo
B (2nd theme)	24-35	Mesuré - Rit.
A' (1st theme)	36-43	au Mouvt
Transition	44-48	En animant
B' (2nd theme)	49-71	En animant – au Mouvt – Rit. -Molto rit – au Mouvt (plus lent)
A'' หรือ Coda	72-95	Tempo1- Rit. - Lento

2. Andantino molto หมายถึง อัตราร้างหะปานกลาง ที่มีนัยของอัตราความเร็วที่ค่อนข้างสบาย ไม่จริงจัง

3. Tempo rubato หมายถึง อัตราความเร็วไม่เคร่งครัด ให้ยืดหยุ่นได้ตามผู้เล่นเห็นสมควร

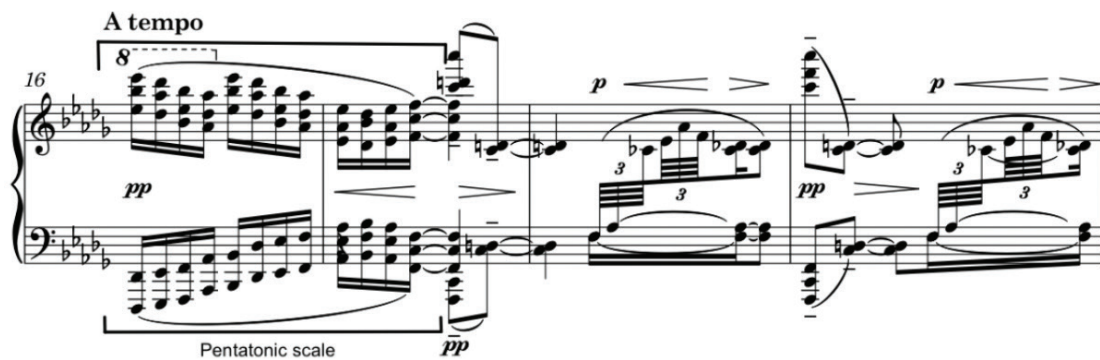
4. Transition คือ ช่วงที่เชื่อมตอนสำคัญ 2 ตอนในบทเพลง

บทเพลงเริ่มต้นด้วยโน้ตโทนิคและโดมีนันท์ (Db และ Ab) โน้ตทั้งสองตัวทำหน้าที่เป็นโน้ตเพเดิล (Pedal point) เปรียบเสมือนผืนน้ำที่เงียบสงบ โน้ตในแนวนอนเป็นคอร์ด Db เมเจอร์ทำหน้าที่สร้างเสียงประสานที่อบอุ่น แสดงออกถึงการแผ่ขยายของระลอกคลื่น เผยให้เห็นโน้ตในแนวกกลาง (Ab - F - Eb) ที่เป็นทำนองหลักของเพลงนี้ โน้ตเชบัตหนึ่งชั้นที่เป็นทำนองหลักที่ถึงแม้จะมีเครื่องหมายให้หน่วงไว้ (Tenuto) แต่ก็ต้องถูกนำเสนอให้โดดเด่นออกมาด้วยการเคลื่อนไหวที่แตกต่าง เนื่องจากโน้ตสามตัวนี้สื่อถึงแสงหรือหยาดฝนที่ตกลงมากระทบกับผิวน้ำ ในบทเพลงพบการใช้โมทีฟซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง เพื่ออธิบายถึงการสะท้อนกันไปมาของแสงหรือการย้อนกลับของสายน้ำ

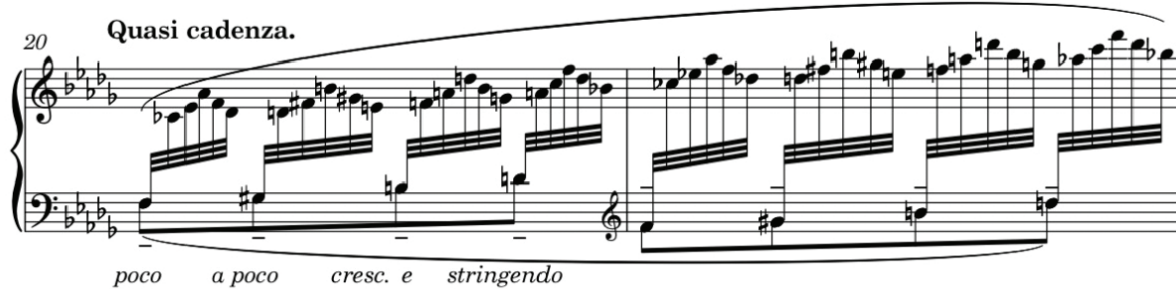
ตัวอย่างที่ 1 *Reflets dans l'eau* ห้องที่ 1-3 ตอน A
ที่มา : ผู้วิจัย

ช่วงเชื่อม (Transition section) เริ่มจากห้องที่ 16 ซึ่งถูกขยายอย่างชัดเจนด้วยบันไดเสียงเพนตา-โทนิค ทั้งในมือซ้ายและมือขวาที่เกิดการเคลื่อนทำนองแบบสวนทางกัน (Contrary motion) โน้ตเชบัตสองชั้นบรรยายถึงน้ำที่ไหลลงมากระทบกับก้อนหิน โดยมีกลุ่มโน้ตอาร์เปจิโอที่เล่นอย่างรวดเร็ว (ห้องที่ 18-19) เปรียบเหมือนแสงแดดแวววาวกระทบผิวน้ำ

ตัวอย่างที่ 2 *Reflets dans l'eau* ห้องที่ 16-19 ช่วงเชื่อม 1
ที่มา : ผู้วิจัย

หนึ่งในสิ่งสำคัญที่นำเสนอความเป็นอิมเพรชันคือเสียงกระด้าง (Dissonance) ผู้ประพันธ์เพลงได้สร้างเสียงกระด้างจากการการใช้โน้ตทาบแก้ ทาบเจ็ด หรือทาบสิบเอ็ด โน้ตเหล่านี้ถูกใช้งานอย่างอิสระ ทั้งเสียงประสานและเสียงกระด้างในผลงานนี้สามารถเกิดขึ้นและจบได้ในตัวเองโดยไม่ต้องอาศัยการดำเนินคอร์ดหรือโครงสร้างใด ๆ ในห้องที่ 20 มีการใช้คอร์ดทาบแก้อย่างต่อเนื่องในรูปแบบของอาร์เปจ พร้อมกับเครื่องหมาย Quasi cadenza เพื่อให้ผู้แสดงยืดหยุ่นจังหวะได้ตามความรู้สึกของน้ำที่กำลังเคลื่อนไหว

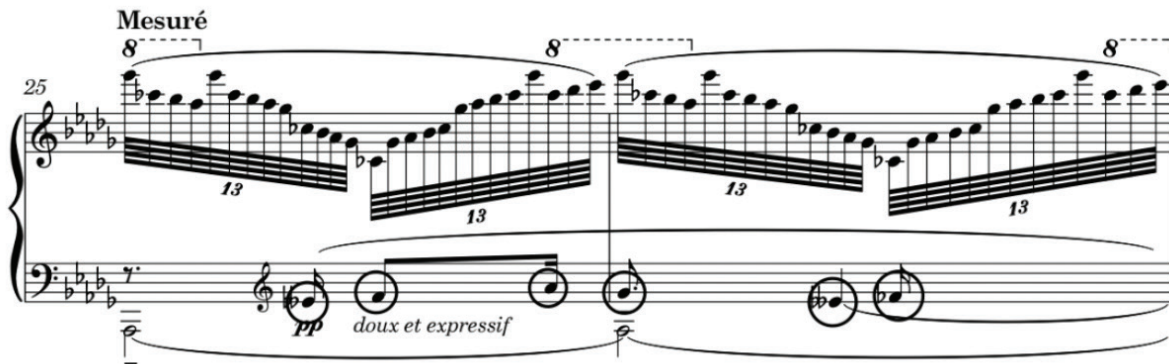
ตัวอย่างที่ 3 *Reflets dans l'eau* ห้องที่ 20-21 การใช้คอร์ดทาบแก้
ที่มา : ผู้วิจัย

นอกจากนั้นเดอบุสซียังเลือกใช้โน้ตโครมาติกเพื่อแสดงให้เห็นถึงการต่อต้านการใช้โครงสร้างคอร์ดแบบปกติ ด้วย ห้องที่ 9-10 มีการใช้โน้ตโครมาติกในแนวเบส โดยมีโน้ตในแนวบนบรรยายเสียงหยดน้ำที่ค่อย ๆ ตกลงมา

ตัวอย่างที่ 4 *Reflets dans l'eau* ห้องที่ 9-11
ที่มา : ผู้วิจัย

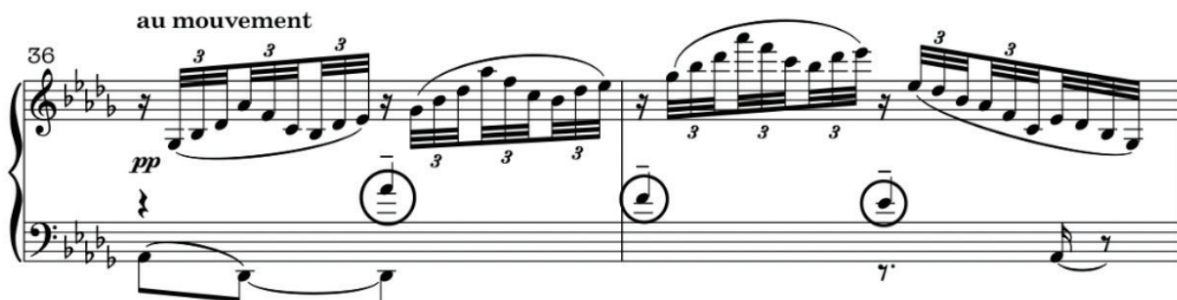
ห้องที่ 24 เข้าสู่ตอน B โน้ตมือขวาที่เป็นอาร์เปจิอรรายถึงภาพกระแสน้ำที่ไหลอย่างรวดเร็วในระดับเสียงเบามาก (ppp) แสดงถึงการแพร่กระจายของคลื่นมากมายบนผิวน้ำ ทำนองหลักที่สองนี้ปรากฏขึ้นในแนวเสียงกลางของห้องที่ 25 มีลักษณะเด่นอยู่ที่รูปแบบของจังหวะและบันไดเสียงโซลโทน

ตัวอย่างที่ 5 *Reflets dans l'eau* ห้องที่ 25-26
ที่มา : ผู้วิจัย

จากตัวอย่างที่ 5 จะเห็นว่ามีโน้ต Ab กลับมาเป็นโน้ตเพเดิลอีกครั้ง ซึ่งครั้งนี้นี้มีความยาวถึง 10 ห้อง (ห้องที่ 25-35) โดยปกติแล้วการใช้โน้ตเพเดิลสามารถพบได้ทั่วไปในดนตรีตะวันตก แต่เดอบุสซีมักใช้บ่อยกว่าเมื่อเทียบกับผู้ประพันธ์เพลงคนอื่น ๆ และโน้ตเพเดิลของเขามักมีความยาวมากเป็นพิเศษ เนื่องจากต้องการรักษาความคลุมเครือของเสียงไว้

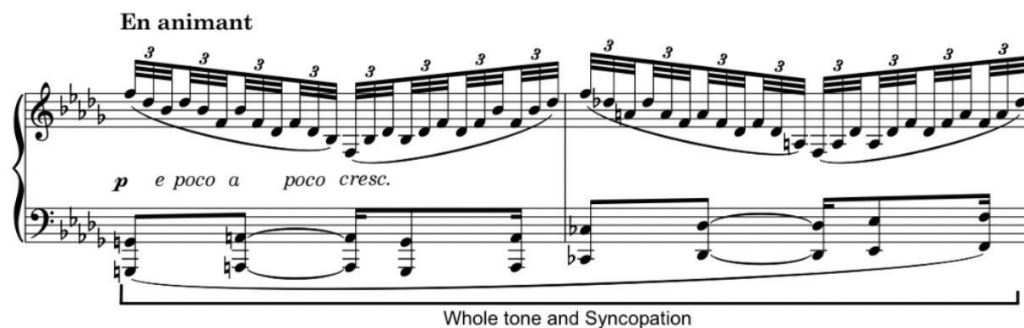
ตอน A กลับมาอีกครั้งในห้องที่ 36 เนื่องจากการกลับมาของทำนองหลัก แต่ในครั้งนี้มือขวามีรูปแบบการบรรเลงที่แตกต่างออกไป ห้องที่ 36-43 เป็นการบรรเลงอาร์เปจิแบบคอร์ดแตก (Broken chord) เผยให้เห็นถึงท่วงทำนองที่น่าประทับใจของทำนองหลักที่บรรเลงโดยมือซ้าย

ตัวอย่างที่ 6 *Reflets dans l'eau* ห้องที่ 36 ตอน A2
ที่มา : ผู้วิจัย

อาร์เปจยังคงดำเนินต่อไปจนเข้าสู่ช่วงเชื่อมครั้งที่สอง (ห้องที่ 44) แต่ในครั้งนี้นี้เกิดแนวทำนองคู่แปดที่น่าสนใจในมือซ้าย คือการใช้บันไดเสียงเต็มขาคืนในรูปแบบจังหวะซัด

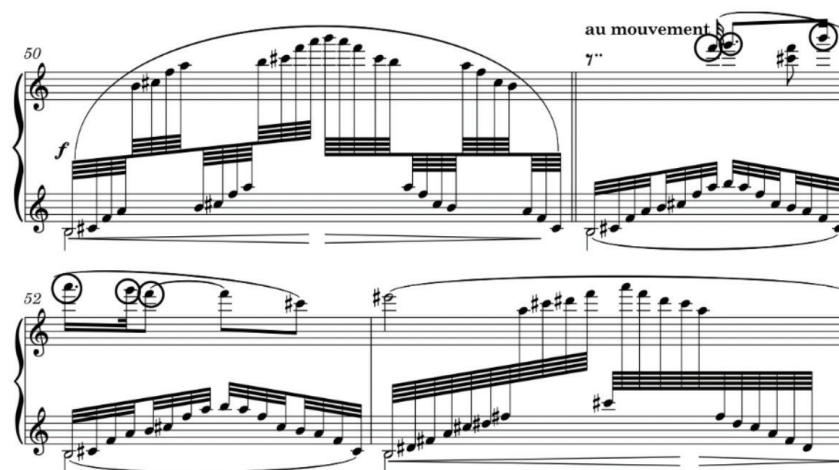
รูปแบบจังหวะในเพลงนี้เต็มไปด้วยจังหวะซัดและการหน่วงจังหวะ อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนอัตราจังหวะและความเร็วจังหวะอยู่บ่อยครั้ง ทั้งจากการเปลี่ยนในแต่ละตอนและการเปลี่ยนอย่างกะทันหันภายในห้องเดียวกัน รูปแบบจังหวะจึงเป็นหนึ่งในสิ่งที่ทำให้เพลงนี้โดดเด่นด้วยความคลุมเครือและไม่สม่ำเสมอ

ตัวอย่างที่ 7 *Reflets dans l'eau* ห้องที่ 44-45

ที่มา : ผู้วิจัย

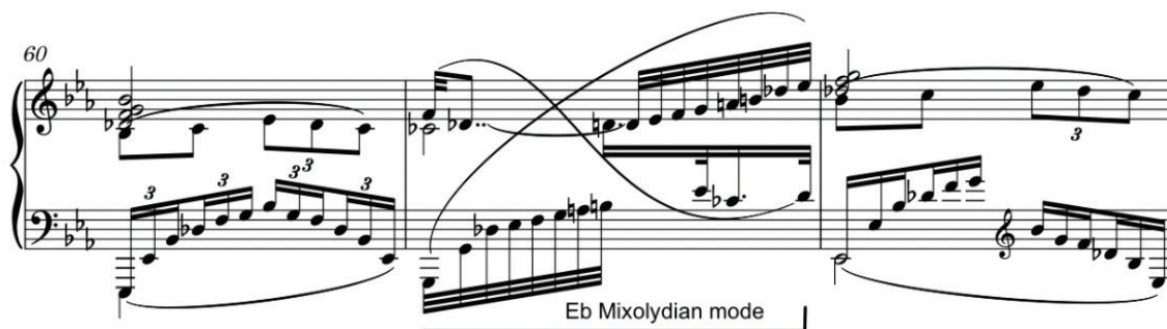
ห้องที่ 49 กลับเข้ามาสู่ตอน B2 อีกครั้ง และทำนองหลักที่สองกลับมาในห้องที่ 51 โดยย้ายไปอยู่ที่แนวบนในไดนามิกที่เบาและจังหวะที่ช้าลง (au mouvement) ตอน B2 นี้มีขนาดยาวที่สุดในเพลงเนื่องจากกำลังจะเดินทางเข้าไปสู่จุดสูงสุด ที่เป็นการบรรเลงอาร์เปจพร้อมกันทั้งสองมือในระดับเสียงดังมาก (ff) ในขณะที่มือซ้ายยังคงบรรเลงอาร์เปจต่อไปเรื่อย ๆ เพื่อบรรยายถึงคลื่นที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่างที่ 8 *Reflets dans l'eau* ห้องที่ 51-53 ทำนองหลักใน B2

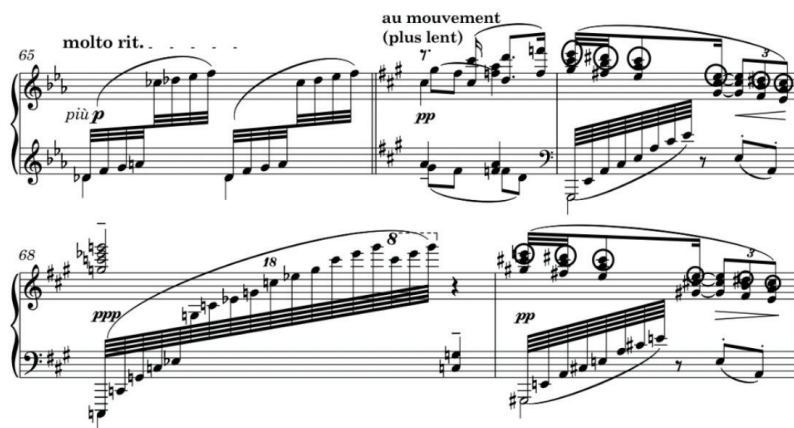
ที่มา : ผู้วิจัย

เอกลักษณ์อีกประการหนึ่งในบทเพลงของเดอบุสซีคือการนำโมดมาเป็นองค์ประกอบ ในห้องที่ 61 พบ Eb มิกโซลิเดียนโมดที่ผู้ประพันธ์เพลงใช้เป็นส่วนหนึ่งของประโยคที่บรรยายถึงคลื่นที่กำลังจะสงบในไม่ช้า

ตัวอย่างที่ 9 *Reflets dans l'eau* ห้องที่ 61 Eb มิกโซลิเดียนโมด
ที่มา : ผู้วิจัย

จากการศึกษาและฟังบทเพลงนี้ละเอียดมากขึ้น ผู้วิจัยพบว่าแนวทำนองของเดอบุสซีมักมีขนาดสั้นและสอดประสานกันอย่างไม่มีการเกณฑ์ ขณะเดียวกันทำนองหลักทั้งสองก็สลับกันกลับมาเพียงบางส่วนเท่านั้น ตัวอย่างในห้องที่ 67-69 แนวทำนองที่หนึ่งกลับถูกแทรกด้วยอาร์เปจโจในท่วงทำนองที่ไม่เกี่ยวข้อง ทำให้ผลงานของเดอบุสซีเป็นเหมือนการประดับประดาด้วยชิ้นส่วนเล็ก ๆ หลายส่วนมาต่อกัน

ตัวอย่างที่ 10 *Reflets dans l'eau* ห้องที่ 65-69
ที่มา : ผู้วิจัย

ห้องที่ 72 มีการปรากฏตัวของทำนองหลัก ทำให้ตอน A ครั้งสุดท้ายกลับมาอีกครั้ง หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นโคดา (Coda) ในบทเพลงนี้มีหลายประโยคที่มีเนื้อดนตรีที่บางเบาหรือมีเครื่องหมายกำกับให้เล่นช้าลงทีละน้อย (Ritardando) ก่อนเริ่มประโยคใหม่ เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกผ่อนคลายและได้พักหายใจ เช่นเดียวกับในช่วงนี้ของบทเพลงที่

โน้ตส่วนมากเป็นโน้ตที่มีคีย์ยาวและอัตราจังหวะช้า ก็เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกโดนสะกด และรู้สึกถึงภาพของน้ำพร้อมภาพสะท้อนต่าง ๆ ก่อนจบเพลงลงด้วยความรู้สึกสงบ

ตัวอย่างที่ 11 *Reflets dans l'eau* ตอนโคดา

ที่มา : ผู้วิจัย

4. เทคนิคและวิธีการซ้อม

ถึงแม้ว่าดนตรีในกระแสนิยมจะมียุคประกอบต่าง ๆ ที่มาจากการค้นสด และมีความเป็นอิสระมากกว่าเดิม แต่เทคนิคที่ใช้ในบทเพลงก็ยังคงยากและต้องใช้ความแม่นยำในการบรรเลงมาก อีกทั้งผู้ประพันธ์เพลงยังได้เขียนกำหนดวิธีการเล่นที่ชัดเจนไว้อีกด้วย ผู้บรรเลงจึงควรศึกษาและตีความเพลงโดยละเอียด ในบทเพลงนี้เดอบุสซีได้ใช้เทคนิคการประพันธ์เพลงมากมายเพื่อให้เกิดการเคลื่อนไหวของน้ำ รูปแบบจังหวะชัดหรือการหน่วงจังหวะถูกนำมาใช้เพื่อแสดงภาพของน้ำที่ละเอียดอ่อน ทำนองสั้น ๆ ถูกดัดแปลงไปในรูปแบบต่าง ๆ การใช้เทคนิคอาร์เปจ การรูดเสียง โน้ตสั้นยาว ขึ้นคู่ทาบเก้า คอร์ดกว้าง หรือแม้กระทั่งการให้ความสำคัญกับความดังเบา ก็ล้วนเป็นความท้าทายของการบรรเลงและส่งผลต่อความไพเราะทั้งสิ้น

เนื่องจากต้องบรรเลงโน้ตที่เร็วซึ่งเป็นขั้นคู่ที่อยู่ห่างไกลกัน อีกทั้งยังต้องมีความเรียบและลื่นไหล จึงต้องมีการฝึกซ้อมแบบฝึกหัดเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความแข็งแรงของนิ้ว ในปี ค.ศ.1915 เดอบุสซีได้เริ่มประพันธ์บทเพลงประเภทเอตูด (Études) ขึ้นทั้งหมด 12 บท เพื่อนำเสนอความสำเร็จของเขาในฐานะนักประพันธ์เพลงและนักเปียโน บทเพลงทุกบทมุ่งเน้นฝึกเทคนิคเพียงเทคนิคเดียว บทที่มีเทคนิคที่สอดคล้องกับ *Reflets dans l'eau* มากที่สุดคือ *Étude 11 pour les arpèges composés*

Étude 11 pour les arpèges composés ถูกประพันธ์ขึ้นสำหรับฝึกฝนเทคนิคการเล่นอาร์เปจ ทั้งโน้ตรูปแบบจังหวะ ลักษณะเสียง หรือแม้กระทั่งระดับเสียงของทั้งสองเพลงมีความคล้ายคลึงกันมาก เหตุใดบทนี้จึงเหมาะที่จะนำมาใช้ฝึกซ้อมควบคู่กันไปกับบทเพลงนี้ สำหรับโน้ตอาร์เปจหรือคอร์ดแตก สามารถซ้อมด้วยคอร์ดแบบแบ่ง (Block chord) ควบคู่ไปด้วยจะทำให้คล่องมากขึ้น ฝึกซ้อมกับเมโทรโนมให้มีความมั่นใจและตรงจังหวะ เพื่อการโฟกัสโน้ตหรือโน้ตให้ถูกต้อง แต่ควรใช้อย่างระมัดระวัง การซ้อมด้วยจังหวะช้า ๆ จะทำให้สามารถค้นหาจังหวะที่เหมาะสมและสามารถควบคุมได้ อีกทั้งยังช่วยให้สามารถสังเกตได้ว่าโน้ตไหนไม่แข็งแรงและแก้ไขได้อย่างตรงจุด ทั้งนี้ก็เพื่อทำให้เกิดความผ่อนคลายในการบรรเลงมากขึ้น ซึ่งความผ่อนคลายก็เป็นเรื่องสำคัญในการถ่ายทอดเพลงนี้ด้วยตามที่ ดร.คริสโตเฟอร์ จันวอง ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า *Relaxation คืออีกหนึ่งปัจจัยสำคัญในการดึงทำนองออกมา โน้ตจะไม่เรียบ สม่่าเสมอถ้าหากมือของเราเกร็ง การถ่ายเทบางโน้ตไปให้อีกมือหนึ่งช่วยเล่นจะทำให้ผ่อนคลายมากขึ้น*⁵

แนวทำนองในเพลงนี้มีลักษณะสั้น ๆ จึงยากต่อการบรรเลงให้มีความต่อเนื่องกันและโดดเด่นออกมา ผู้วิจัยฝึกซ้อมให้มีความเข้าใจในรูปร่างของทำนองและสามารถจำเสียงของแนวทำนองได้อย่างแม่นยำ ซ้อมแนวบรรเลงประกอบให้มีความมั่นใจด้วยจึงจะสามารถโฟกัสกับแนวทำนองได้อย่างเต็มที่ การฟังเพลงช้า ๆ ก็จะช่วยให้อุ่นชินกับเสียงประสานในเพลงได้เป็นอย่างดี

เนื่องจากไม่มีการเขียนเครื่องหมายบ่งบอกการใช้โน้ตหรือเพดิลอย่างชัดเจนในบทเพลงของเดอบุสซีทำให้ผู้วิจัยต้องพิจารณาด้วยตัวเอง บางช่วงอาจต้องสร้างเสียงประสานที่คลุมเครือเพื่อบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของบทเพลง บางช่วงอาจต้องแสดงทำนองออกมาอย่างชัดเจน แท้จริงแล้วเพดิลถูกใช้อย่างแตกต่างกันออกไป แม้กระทั่งเปียโนแต่ละหลังก็ให้เสียงที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นสิ่งสำคัญคือการฟังและตัดสินใจตามความเหมาะสมของทำนองและเสียงประสานที่เกิดขึ้น

บทเพลงที่มีความหมายถึงภาพบางอย่างล้วนยากที่จะสื่อสารออกมาให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการตามได้ การตีความหรือการหาบรรยากาศที่เหมาะสมให้กับตนเองได้ก็เป็นเรื่องยาก การยึดจังหวะบางครั้งช้า บางครั้งเร็ว ถ้าทำมากเกินไปก็ทำให้ฟังแล้วรู้สึกติดขัด ไม่ลื่นไหล ดังนั้นนอกจากจะให้ความสนใจในเรื่องการซ้อมด้านเทคนิคแล้ว ควรให้ความสำคัญกับการตีความบทเพลงด้วย การจินตนาการนึกถึงธรรมชาติก็เป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้สามารถเล่นได้เป็นอย่างดีและมีอิสระมากขึ้น ผู้วิจัยคิดว่าช่วงไหนของเพลงหมายถึงน้ำในลักษณะใด เช่น เป็นหยดน้ำ ฝน ลำธาร คลื่น ก้อนเมฆ หรือการจินตนาการแสงที่ส่องกระทบน้ำ

ผลสรุปการดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยพบว่าเดอบุสซีเป็นกวีคนสำคัญที่สุดของดนตรีกระแสอิมเพรชัน อิทธิพลทางดนตรีวรรณกรรมและจิตรกรรมทำให้เขาสร้างสรรค์ผลงานที่เต็มไปด้วยจินตนาการและบรรยากาศที่สวยงามขึ้น บทเพลง *Reflets dans l'eau* เป็นบทเพลงที่สะท้อนความเป็นเดอบุสซีและความเป็นอิมเพรชันได้ครบถ้วน เต็มไปด้วยลักษณะเด่นของดนตรีในยุคนี้ ทั้งทำนองที่ไพเราะ เสียงประสาน การใช้จังหวะ ความคลุมเครือ และการสร้างภาพจินตนาการจากเสียง และด้วยเหตุผลเหล่านี้ผู้วิจัยจึงวางแผนการซ้อมและเลือกเทคนิคที่เหมาะสมเพื่อควบคุมเสียงให้มีคุณภาพ แสดงภาพของน้ำที่ไหลให้เรียบและสม่ำเสมอ และนำเสนอสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์เพลงต้องการสื่อออกมาได้อย่างชัดเจน นอกจากนั้นผู้วิจัยยังต้องศึกษาค้นคว้าถึงประวัติความเป็นมาของบทเพลง ประวัติของผู้ประพันธ์เพลง อิทธิพลที่มีผลต่อผู้ประพันธ์เพลง จนมีความเข้าใจและซาบซึ้ง เพื่อสามารถถ่ายทอดบทเพลงออกมาได้อย่าง

5. คริสโตเฟอร์ จันวอง แมคคิกแกน, “ปัญหาในการบรรเลงเพลง *เรอเฟลต์ ด็อง โล,*” สัมภาษณ์โดย กิตติวัฒน์ แสงประทีป, 19 เมษายน 2565.

ไพบราะ การวิจัยครั้งนี้ส่งผลให้การตีความบทเพลง การฝึกซ้อม การเข้าใจวิธีการนำเสนอ ไปถึงการพัฒนาเทคนิคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้การบรรเลงเป็นไปอย่าง ลื่นไหลและเป็นธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางในการบรรเลงครั้งนี้ไม่เพียงแต่เป็นการบรรเลงเพลง *Reflets dans l'eau* เท่านั้น ผู้ที่สนใจบรรเลงเพลงอื่น ๆ ของเดอบุสซีหรือบทเพลงอื่นในกระแสมิวสิคสมัยใหม่ก็สามารถใช้เป็นแนวทางการตีความเพื่อฝึกซ้อมและออกแสดงได้เช่นกัน
2. ผู้ที่ต้องการบรรเลงบทเพลง *Reflets dans l'eau* สำหรับการแสดงเดี่ยวเปียโนสามารถอ่านข้อมูลจากบทความนี้เป็นแนวทางในการศึกษาบทเพลงเพื่อตีความการบรรเลงและฝึกซ้อมได้

บรรณานุกรม

Chulapan, Panjai. *Piano Literature 1*. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 2008.

ปานใจ จุฬารัตน์. *วรรณกรรมเพลงเปียโน 1*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

Chulapan, Panjai. “Basic Principles in Pianoforte Playing and Piano Questions Answer.” *Rangsit Music Journal* 9, no. 1 (January – June 2014): 47-54.

ปานใจ จุฬารัตน์. “หลักพื้นฐานในการบรรเลงเปียโน และ การบรรเลงเปียโนพร้อมคำถามคำตอบ.” *วารสารดนตรีรังสิต* ปีที่ 9, ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2557): 47-54.

Debussy, Claude. *Image, Book I*. Paris: Durand, 1905.

Park, Sun Hye. “Elements of Impressionism Evoked in Debussy and Ravel’s *Reflets dans l’eau* and *Jeux d’eau*: The Theme of Water.” PhD diss., University of Washington, 2012, 38-59.

Trakulhun, Wiboon. *Twentieth-Century Music*. Bangkok: Chulalongkorn University Press, 2015.

วิบูลย์ ตระกูลหิน. *ดนตรีศตวรรษที่ 20*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.

Zhang, Huan-Hao. “Analysis of the Artistic Technique and Performance Skills of Debussy’s *Reflets dans l’eau*.” *Atlantis Press*, Vol.183 (2018): 365-367.

Janwong McKigan, Christopher. “Problems in playing the song *Reflets dans l’eau*.” Interview by Kitiwat Sangprathip. April, 19, 2022.

คริสโตเฟอร์ จันวอง แมคคิกแกน. “ปัญหาในการบรรเลงเพลง *เรอเฟลต์ ด็อง โล*.” สัมภาษณ์ โดย กิติวัฒน์ แสงประทีป. 19 เมษายน 2565.